

SOCb2002 Sociální hnutí a politický protest

Přednáška 3: Zdroje protestu

Vztah mobilizace a „křivd“

- Křivdy/problémy musí být **mobilizující** křivdy/problémy aby vyvolaly kolektivní **jednání**
- Všudypřítomné křivdy a problémy? (NSMs)

Předsedkyně Odborového svazu justice o stávkách zaměstnanců soudů (zdroj: ČT24)

Mladí nemají na vlastní bydlení, viní z toho bytové spekulanty

19. února 2021

Ceny nemovitostí za poslední roky ve velkých městech vzrostly řádově o několik procent. Mladí lidé se vyrovnávají s problémem klesající dostupností vlastního bydlení. Podle nejnovějšího průzkumu agentury Median viní mladí lidé nedostatečnou bytovou a jinou politiku státu, a zejména pak investiční nákupy bytů, které zvyšují ceny bydlení.

Křivda/nespokojenost

- Každodenní/individuální vs. Mobilizující/kolektivní
- Neexistuje **automatický** vztah mezi materiální deprivací a mobilizujícími křivdami
- Křivda/nespokojenost není primárně psychologický stav, nejde o překročení „objektivních“ hranic tolerance
- Mobilizující křivdy jsou utvářeny skrze **interpretační procesy**, jsou sociálně konstruovány

Jsou naštvaní a frustrováni, protože denně bojují o existenci, říká o protestujících na náměstích psycholožka

JANA USTOHALOVÁ

Odebírat e-mailem

Účastníci dubnové protivládní demonstrace při pochodu po pražské magistrále. Foto: Jan Moláček, Deník N

Chudí lidé jsou podle psycholožky Dany Urbanové často vyděleni ze společnosti a řadu z nich ženu na protivládní demonstrace hněv, ponížení a existenční problémy. „Chudoba není na první pohled vidět. Znamená ale velký stres, protože žijete v nejistotě, co bude zítra. A ve stresu děláte špatná rozhodnutí, volíte krátkodobé strategie,“ říká odbornice. Podle ní není řešením tyto lidi vytěšňovat nebo urážet, ale dát jim reálnou naději na lepší život.

Jaké křivdy/problémy?

- Strukturální/materiální podmínky
  - 1) Skupinové konflikty/nerovnosti – Marx et al.
  - 2) Sociální tlaky/napětí/dezintegrace – Durkheim et al.
    - 2.1) sociální dezintegrace/teorie rozpadu (války, neštěstí ...)
    - 2.2) absolutní deprivace (chudoba, bezdomovectví ...)
    - 2.3) narušení každodennosti (narušení rutiny, pocitu bezpečí, změny v sociální organizaci/kontrola ...)
- Psycho-sociální faktory (frustrace-agrese, relativní deprivace, statusový nesoulad)
- ALE: s čím srovnávat? Je problém pocíťován? Je vnímán jako oprávněný (férový)? Je pocíťován jako hrozba ztráty? Jak je interpretován? -> tyto psychologické procesy jsou klíčové

Problémy/křivdy a jejich rámování

- Rámování – označování, interpretace kolektivního jednání
- Zprostředkovatelská role kultury
- Klíčová role mínění, významů
- Diagnostické, prognostické, motivační **rámce**
- Problematizace – politizace + přisouzení viny/odpovědnosti

Proč demonstrujeme

Vláda svým otálením nechala situaci dojít do stavu, kdy v naší zemi máme jednu z nejvyšších inflací v EU, domácnostem se propadá kupní síla a firmy ztrácí konkurenceschopnost. Na vládu opakovaně apelujeme již od jejího nástupu, aby začala situaci řešit, předkládáme jí konkrétní řešení a opatření jak postupovat, nabízíme pomoc. Vláda dlouhé měsíce mlčí a její představitelé namísto toho, aby lidem a firmám skutečně pomohli, situaci jednoduše ignorují.

Po vládě požadujeme, aby bezodkladně přijala konkrétní účinná řešení, byť je to „pět minut po dvanácté“, a přestala přehlížet mimořádně složitou situaci rodin, zaměstnanců, důchodců, samozvítelů, stejně jako firem a podnikatelů.

V sobotu 8. října se tedy ve 12:05 sejdeme na Václavském náměstí v Praze na demonstraci Proti chudobě, abychom vládě vyslali jednoznačný vzkaz: je třeba bezodkladně konat a pomoci lidem a firmám zvládnout současnou situaci. A to není možné bez skutečně efektivních kroků vlády. Odmítáme propad reálných příjmů, propad do chudoby, nemravné marže a zneužívání situace, škrty bez jasné strategie a nesmyslné snižování příjmů veřejných rozpočtů.

Proto po státu požadujeme:

- okamžité zavedení regulace cen základních životních potřeb a zpřísnění cenové kontroly,
- regulaci cen potravin, energií, pohonných hmot, vody a nájemného,
- bezodkladné vypracování protikrizového plánu, který bude mj. obsahovat prorůstová opatření,
- přednostně zaměřit výdaje státního rozpočtu na boj proti ekonomické krizi,
- prosadit do daňových zákonů a dalších opatření principy, na jejichž základě se na nákladech krize budou spravedlivě podílet všichni občané ČR i firmy zde působící (nejen zaměstnanci a důchodci),
- zachování reálné kupní síly mezd a platů minimálně na úrovni roku 2022,
- zvýšit minimální mzdu na 18 200 Kč ještě v roce 2022.

Shrnutí

- Individuální/každodenní problémy/křivdy vs. Problémy/křivdy mobilizující
- Klíčový motivační pobídky pro kolektivní jednání
- Za jakých podmínek vznikají?
- Nejde o automatickou, mechanickou reakci na materiální podmínky (jejich přítomnost je ale často nutná)
- Často souvisí s pocitem ztráty a narušením každodennosti
- Psychologické procesy důležitý faktor (vs. psychologické stavy)
- Klíčové rámovací procesy a interpretace

- <https://video.aktualne.cz/video-radka-bartonicka/to-nejsou-lidske-podminky-roky-nam-nepridali-protestovali-ku/r~bbb30d24a24611eda873ac1f6b220ee8/>
- <https://video.aktualne.cz/video-radka-bartonicka/nazory-z-protivladniho-vaclavaku-i/r~8c2c2d5049dc11edba5b0cc47ab5f122/>
- <https://video.aktualne.cz/video-radka-bartonicka/nazory-z-protivladniho-vaclavaku-iv/r~6e88439849f911ed8c6f0cc47ab5f122/>